

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2011-03-10
Meddelad i
Linköping

Mål nr
551-11
Enhet 2

KONKURRENSVERKET	
2011-03-11	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

SÖKANDE

Peab Bostads AB, 556237-5161
Box 808
169 28 Solna

Ombud: Bolagsjurist Fredrik Kjerrström
Box 808
169 28 Solna

MOTPART

Strängnäs Fastighets AB, 556665-3100
Nygatan 10
645 80 Strängnäs

SAKEN

Överprövning av upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förordnar att Strängnäs Fastighets AB upphandling med benämning *Nybyggnad gruppboende Smörsoppen 6, Tosterö, Strängnäs* ska göras om.

Dok.Id 40008

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 406 581 04 Linköping	Brigadgatan 3	013-25 10 00 E-post: forvaltningsratten@linkoping.dom.se	013-25 11 40	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

YRKANDE M.M.

Strängnäs Fastighets AB (SFAB) genomför en upphandling med benämning *Nybyggnad gruppboende Smörsoppen 6, Tosterö, Strängnäs*. Upphandlingen genomförs som en förenklad upphandling. Genom tilldelningsbeslut den 21 januari 2011 har SFAB antagit annan anbudsgivare än Peab Bostad AB (Peab).

Peab ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att upphandlingen ska göras om. Till stöd för talan anförs bl.a. följande. SFAB har sammanblandat kvalificerings- och utvärderingsfas. Utvärderingen har brutit mot principerna som bär upp lagen om offentlig upphandling. Om SFAB hade följt gällande regelverk hade Peab vunnit eller, i vart fall, haft stor chans att vinna upphandlingen.

SFAB bestrider bifall till Peabs yrkande.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Lagtext m.m.

Av 1 kap. 9 § LOU framgår att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 15 kap. 16 § LOU framgår bl.a. följande. En upphandlande myndighet ska anta antingen

1. det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande myndigheten, eller
2. det anbud som har lägst pris.

Bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga ska göras enligt 12 kap. 1 § andra stycket.

Den upphandlande myndigheten ska antingen ange hur de olika kriterierna som avses i 12 kap. 1 § andra stycket viktas vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga eller ange kriterierna i fal-

lande prioritetsordning. Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.

I 12 kap. 1 § LOU andra stycket stadgas att myndigheten ska, vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom pris, leverans- eller genomförandetid, miljöegenskaper, driftkostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd.

Av 16 kap. 2 § LOU framgår bl.a. följande. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Av EU-domstolens avgörande i mål nr C-532/06 framgår bl.a. följande. Målet avsåg tolkningen av rådets direktiv 92/50/EEG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av tjänster. Domstolen tog bl.a. ställning till frågan om direktivet utgjorde hinder för att den upphandlande myndigheten under ett anbuds förfarande beaktade anbudsgivarnas erfarenhet, personalstyrka och utrustning samt förmåga att utföra projektet inom den fastställda tidsfristen inte med hänvisning till att dessa faktorer utgjorde "kriterier för kvalitativt urval", utan istället till att de utgjorde "kriterier för tilldelning". Domstolen anförde därvid bl.a. följande. Det är visserligen riktigt att det i artikel 36.1 i direktiv 92/50 inte ges någon uttömmande uppräkningslista av de kriterier som den upphandlande myndigheten får välja mellan och att denna myndighet ges möjlighet att välja de kriterier som den avser att tillämpa vid tilldelningen av kontraktet. Inte desto mindre är det emellertid så att detta val endast kan avse kriterier som syftar till att fastställa det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. De kriterier som inte syftar till att fastställa det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, utan som huvudsakligen avser bedömningen av anbudsgivarens förmåga att utföra projektet i fråga kan följaktligen inte anses utgöra kriterier för tilldelning. Artiklarna 23.1, 32 och 36.1 i direktiv 92/50 utgör följaktligen hinder för att den upphandlande myndigheten under ett anbuds förfarande beaktar anbudsgivarnas erfarenhet, personalstyrka och utrustning samt förmåga att utföra projektet inom den fastställda tidsfristen inte med hänvisning till att dessa faktorer utgör "kriterier för kvalitativt urval", utan istället till att de utgör "kriterier för tilldelning".

Förfrågningsunderlag

Av förfrågningsunderlaget – *administrativa föreskrifter för samordnad generalentreprenad* – framgår bl.a. följande.

AFB.51 Anbudsgivare skall ha ett kvalitetssäkringssystem som motsvarar ISO 9001 och ett miljöledningssystem som motsvarar ISO 14001.

AFB.52 Värderingsgrunder vid anbudsprövning

Kriterier för anbudsutvärdering kommer att vara

1. Pris, viktning	60 %	Anbudssumma
	20 %	Å-priser och arvoden
2. Kvalité/miljö	10 %	Kvalitetssäkring
3. Organisation/resurser	10 %	Projektorganisation, CV på ledande personal

Av mall för anbudsutvärdering – *kvalité* framgår bl.a. följande.

Max 10 poäng tilldelas den anbudsgivare som är certifierad enligt ISO 9001 och 14001 och presenterar översiktliga planer alt. relevanta planer från referensprojekt.

8 poäng tilldelas den anbudsgivare som är certifierad enligt ISO 9001 samt har ett eget system för säkring av miljöarbetet som följer ISO 14001 och presenterar översiktliga planer alt. relevanta planer från referensprojekt.

4 poäng tilldelas den anbudsgivare som har egna system som följer ISO 9001 samt 14001 och presenterar översiktliga planer alt. relevanta planer från referensprojekt.

1 poäng tilldelas den anbudsgivare som har egna system som följer ISO 9001 samt 14001 men inte kan presentera översiktliga planer men relevanta planer från referensprojekt.

0 poäng tilldelas den anbudsgivare som bedöms sakna relevanta system för kvalitets- och miljösäkring av projektet.

Peab har i sin ansökan om överprövning anfört bl.a. följande. Av utvärderingssammanställningen framgår att Peab erhöll 93,7 poäng och det vin-

nande anbudet 94,9 poäng. Vidare framgår att samtliga anbudsgivare – förutom vinnande leverantör – erhöll fyra poäng för kvalitet. Det betyder att dessa anbudsgivare inte är certifierade enligt ISO 9001 och 14001, men att de ändå uppfyller kraven för respektive ledningssystem beträffande kvalitet och miljö. Valet av kriterier för tilldelning kan endast avse kriterier som syftar till att fastställa det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet och som är kopplade till föremålet för kontraktet. Kriterier som avser bedömningen av anbudsgivarens förmåga att utföra projektet i fråga kan inte utgöra kriterier för tilldelning. Kvalitets- och miljöledningssystemen tar sikte på anbudsgivarens förmåga att utföra projektet och är inte kopplade till föremålet för kontraktet. De avser istället anbudsgivarens arbetssätt och kvalifikationer. Utvärderingen av aktuella ledningssystem är därför att hänföra till kriterier för kvalitativt urval och inte till kriterier för tilldelning. Offentlig upphandling genomförs i två steg, dels en kvalificeringsfas, dels en utvärderingsfas, vilka ska hållas åtskilda. SFAB har sammanblandat de båda faserna. Förfarandet strider mot LOU, eftersom SFAB underlåtit att pröva anbudsgivarens lämplighet och frågan om vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga i två skilda moment.

Den upphandlande myndigheten är skyldig att godta likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES eller andra bevis på likvärdiga kvalitetssäkrings- och miljöledningsåtgärder som lämnas av anbudsgivaren. En upphandlande myndighet har vidare rätt att hänvisa till teknisk specifikation i form av en standard under förutsättning att den även beaktar anbud som baseras på liknande lösningar. Certifiering utgör inte ett bevis på att den upphandlande myndigheten erhåller något mervärde. Hänsyn måste tas till vad certifieringen innehåller eller vilka åtaganden som anbudsgivaren lovat att följa. Det är inte förenligt med gällande rätt att tilldela en anbudsgivare högre poäng på grund av att ett system är certifierat. Om ett icke certifierat system är likvärdigt ett som är certifierat bör båda systemen tilldelas samma poäng vid utvärderingen. Endast ett företag i området klarar kriteriet med certifierade kvalitets- och miljöledningssystem.

stem. Genom kriteriet och poängsättningen slås konkurrensen ut. SFAB har medvetet styrt upphandlingen mot en anbudsgivare och omintetgjort konkurrensen, genom att obefogat gynna certifiering. Det är självklart att små och medelstora företag inte har aktuell certifiering. Konkurrensen hämmas därmed och antalet presumtiva anbudsgivare begränsas. Utvärderingen med angivna bedömningskriterier och poängsättning, medför att det endast är ett bolag som i praktiken kan vinna upphandlingen. Det synliggörs av att Peab, som lämnat bäst pris, ändå inte vann upphandlingen, trots att deras ledningssystem är likvärdigt det vinnande anbudets system.

Kriteriet med certifierade kvalitets- och miljöledningssystem strider vidare mot proportionalitetsprincipen. Kriteriet är inte nödvändigt för att säkerställa kvalitet och miljö. Ett mindre ingripande alternativ är att jämställa ledningssystem som innefattar samma åtaganden som de certifierade. SFAB har inte följt gällande regelverk. Till följd därav har Peab lidit skada eller i vart fall har agerandet inneburit risk för sådan skada.

SFAB har i svar anfört bl.a. följande. Upphandlingen har skett via Allegos elektroniska upphandlingstjänst och svarar upp mot kraven i LOU samt följer de principer som ska ligga till grund för alla offentliga upphandlingar. Kvalificerings- och utvärderingsfas har inte sammanblandats i upphandlingen. Detta framgår av förfrågningsunderlagets AFB.51 "Prövning av anbudsgivare" där aktuella skallkrav ställs upp och AFB.52 "Värderingsgrunder för anbud" samt hänvisning till "Mall för anbudsutvärdering".

Den aktuella upphandlingen avser ett gruppboende för fysiskt och psykiskt funktionshindrade. Socialkontoret i Strängnäs kommun som ansvarar för verksamheten riskerar viten i mångmiljonklassen vid förseningar, vilket framförts av de verksamhetsansvariga i samband med att upphandlingen planlades. Vikten av rätt kvalitet på genomförande och tidplan var då krav. Utvärderingskriterier ställdes upp inför den aktuella upphandlingen. Det var viktigt att hitta förutsättningar för måluppfyllelse redan i förfrågningsunderlaget. ISO-certifiering har bedömts vara en viktig parameter i upp-

handlingen. Priskriteriet ger max 80 poäng och utvärderingskriteriet max 10 poäng, varför det finns alla förutsättningar för en god konkurrenssituation. För att inte leva upp till max-nivån för icke ISO-certifierade anbudsgivare krävs avsaknad av egna system som följer ISO. De krav som ställs på anbudsgivarna står i proportion till de kvalificerade tjänster som upphandlas. Utvärderingskriterier och poängnivåer avseende kvalitet ska ställas i proportion till skillnaden mellan att vara en ISO-certifierad anbudsgivare och en icke certifierad anbudsgivare med ett eget system som följer ISO. De resurser som krävs för att certifiera sig, vidare upprätthålla och i varje projekt exponera sitt ISO-certifikat för såväl intern som extern revision, motsvarar de sex procent försprång som högsta poäng för ett ISO-certifierat system får i förhållande till ett system liknande ISO. Syftet är att detta i någon mån ska säkerställa den obalans i konkurrenssituationen som annars föreligger, då man jämför anbud mellan ISO-certifierade och icke ISO-certifierade anbudsgivare. Att ha en ISO-certifiering med som ett utvärderingskriterium är det enda rimliga sättet att hantera denna tillgång vid den fortsatta kvalitetssäkringen av projektet. Peab framhåller felaktigt att poängsättningen av kvalitetskriteriet enbart bygger på certifieringen. Certifieringen ska dock också kunna verifieras via en presentation av översiktliga och relevanta planer från referensobjekt.

Att redan i anbudsskedet ställa krav på kompletta projektanpassade planer är inte förenligt med proportionalitetsprincipen. I det skede av upphandlingen då anbudsgivarna fortfarande inte vet hur de ligger till skulle ett sådant krav vara oproportionerligt. För att anbudsgivarna inte ska behöva lägga ned mer arbete än nödvändigt i anbudsskedet har SFAB initialt valt att arbeta med självskattning av poäng för genomförandekriterierna "Organisation/resurser" samt "Kvalité". Efter utvärdering av priskriterier och självskattade genomförandepoäng har sedan den anbudsgivare som sammantaget bedöms ha lämnat det anbud som bäst överensstämmer med uppställda kriterier i förfrågningsunderlaget valts ut. Utvald anbudsgivare har sedan ombetts verifiera sina självskattade poäng genom att redovisa

och presentera för projektet relevanta planer. Samtliga anbudsgivare som har ombetts verifiera sina självskattade poäng har bedömts uppfylla kriteriepoängen och erhållit självskattad poäng samt tilldelats kontrakt. Det är trots allt den upphandlande enheten som avgör hur förfrågningsunderlag och utvärderingsmodell ska utformas för att rätt anbud ska kunna antas.

Certifieringen utgör vidare ett kraftfullt verktyg för påtryckning på ett område som är svårt att utvärdera och bedöma på förhand i den djungel av egna system som följer ISO. SFAB har i förfrågningsunderlaget tydligt redovisat sin ståndpunkt, att en certifiering bedömts vara väl värd att poängsätta då upphandlande enhet bedömer utsikterna för ett kontraktsevenligt genomförande av entreprenaden, med rätt kvalitet och framförallt måluppfyllelse avseende tidplanen som större än i ett läge då verktyget saknas. Verktygets värde har i upphandlingen bedömts motsvara sex procent.

Spridningen av anbud visar också att det grundläggande kravet rörande affärsmässighet inte kan anses vara åsidosatt. Lagens krav på likabehandling, transparens och förutsebarhet måste anses vara väl uppfyllda då all data runt utvärdering varit tydligt redovisade i förfrågningsunderlaget.

Mellan tilldelat anbud och sökandes anbud skiljer endast 1,1 poäng då poäng för alla utvärderingskriterier räknats samman. Det visar med all önskvärd tydlighet att konkurrensen inte varit satt ur spel i upphandlingen. Sökanden har genom sitt anbud visat att de kunnat konkurrera trots avsaknad av certifiering. SFAB ifrågasätter om det är rimligt att jämföra ett ISO-certifierat företags anbud med ett icke certifierat företags anbud utan att värdera det arbete och de resurser som krävs för att upprätthålla certifieringen och det faktum att certifiering ställer extra höga krav på kvalitets-säkring och kontraktsevenligt genomförande. Konsekvenserna för tredje man bör vidare beaktas då hot om vitesförelägganden kvarstår. Regeringsrätten har i avgörande RÅ 2002 ref. 50 uttalat att de skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas, under för-

utsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling inte träds för när.

Peab har i genmäle anfört bl.a. följande. Utformningen av utvärderingskraven beträffande kvalitets- och miljöledningssystemen är att hänföra till kriterier för kvalitativt urval. Kraven avser anbudsgivarens arbetssätt och kvalifikationer samt är desamma oavsett vad som upphandlas. Ledningssystemen styrs alltså inte av upphandlingsobjektet. SFAB har genom att utvärdera själva certifieringen premierat ett bevismedel beträffande respektive ledningssystem framför andra bevismedel. En upphandlande myndighet är dock skyldig att godta alla typer av bevismedel som styrker myndighetens uppställda krav i förfrågningsunderlaget.

Av 6 kap. 4 § LOU följer att de tekniska specifikationerna inte får innehålla uppgifter om t.ex. ursprung, tillverkning etc. som leder till att vissa företag gynnas eller missgynnas. Sådana uppgifter får dock förekomma i specifikationerna, om det annars inte är möjligt att beskriva föremålet för upphandlingen tillräckligt preciserat och begripligt. En sådan uppgift ska alltid följas av orden ”eller likvärdigt”. Bestämmelsen är ett utslag av icke-diskrimineringsprincipen. Härvid åberopas EU-domstolens avgörande i mål nr C-448/01. Domen ger uttryck för att den upphandlande myndigheten inte får begära in detaljerad verifikation som bevisning för anbudsutvärderingskriterier om det skulle anses vara oskäligt. Andra bevismedel för att det efterfrågade uppnås måste godtas för att principen om likabehandling inte ska trädas förnär. Alla leverantörer ska ges möjlighet att visa att de kan uppfylla kriteriets högsta nivå innehållsmässigt.

Respektive ledningssystem leder inte automatiskt till bättre kvalitet eller bättre miljö. Kvalitén avgörs av den standard och nivå på utförandet som föreskrivs i entreprenadens handlingar. Detsamma gäller påverkan på miljön. Huruvida tjänsten är bra för miljön avgörs inte av miljöledningssystemet, utan av de miljökrav som beställaren föreskriver för tjänsten. I aktuell utförandeentreprenad gäller AB 04, av vilken följer att det är kommunen

som föreskriver och anger vilken kvalitet och vilka miljökrav som ska gälla för det som upphandlas. Entreprenören har en skyldighet att arbeta aktivt med planer och åtgärder för att följa beställarens kvalitets- och miljökrav. Om så inte sker har beställaren en möjlighet att utföra arbete på entreprenörens bekostnad. AB 04 innehåller således redan den skyddsmekanism som SFAB synes efterfråga genom utvärderingen av ISO-certifierade kvalitets- och miljöledningssystem.

Skälen till att ISO-certifiering anses vara viktig framgår inte av förfrågningsunderlaget. I den delen är förfrågningsunderlaget helt dolt och anbudsgivarna får gissa sig till SFAB:s skäl. Föreskriven poängskillnad mellan ISO-certifierade ledningssystem och likvärdiga är inte motiverad. Om beställaren anser att företagets förmåga att följa sitt ledningssystem är viktig bör den förutsättningen tydligt framgå av förfrågningsunderlaget och utvärderingskriterierna, annars brister det i transparens. Detsamma gäller kravet på revision. Därefter måste olika typer av bevismedel beträffande följsamhet av ledningssystemet och revision godtas av den upphandlande myndigheten. I aktuell upphandling har anbudsgivarna inte fått möjlighet att styrka de underliggande krav som SFAB premierar genom en ISO-certifiering.

SFAB har accepterat anbudsgivarens egen poängsättning, utan att ha tagit del av varken kvalitets- och miljöledningssystem eller organisationsplaner från respektive anbudsgivare. Poängsättningen är därmed godtycklig. Förfarandet med självskattning framgår inte heller av förfrågningsunderlaget. SFAB har under pågående upphandlingsprocess använt sig av ett för anbudsgivarna okänt förfarande. Att anbudsgivarna – på begäran av SFAB – har lämnat in sina självskattade poäng innebär att respektive anbudsgivare i efterhand tillfört nya uppgifter till sina anbud. Det är fråga om en otillåten komplettering för samtliga anbudsgivare, eftersom avgörande uppgifter för utvärderingen tillförts anbuderna under upphandlingsprocessen. En upphandlande myndighet är fri att välja utvärderingskriterier för tilldelning av kontrakt så länge kriterierna viktas och de gemenskrätsliga

principerna om proportionalitet, likabehandling, icke-diskriminering och ömsesidigt erkännande iakttagas. Aktuell upphandling strider mot samtliga omnämnda principer. Att föreskriva kvalitet och miljökrav är inte tillåtet på det sätt som SFAB gjort genom att ISO-certifierade ledningssystem ska erhålla högre poäng än likvärdiga system. Miljökrav får endast beaktas i den mån sådana är förenliga med gemenskapsrättens grundläggande principer för offentlig upphandling. Härvid åberopas EU-domstolens dom i mål nr C-513/99.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

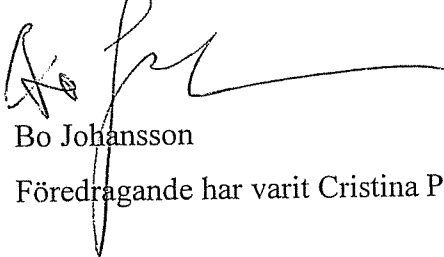
Fråga i målet är om SFAB genom valda kriterier för tilldelning av kontrakt handlat i strid mot bestämmelserna i LOU samt om Peab därigenom lidit eller kan komma att lida skada.

Bedömningar av anbudsgivarnas förmåga att utföra det som upphandlas är sådana urvalskriterier som i upphandlingens senare fas kan utvärderas och poängsättas. Kriterier för tilldelning kan dock aldrig avse anbudsgivarnas förmåga att utföra aktuellt projekt, utan bör alltid ha ett samband med föremålet för kontraktet. För att upphandlingens genomförande ska stå i överensstämmelse med principen om transparens kan den upphandlande myndigheten vidare tillämpa underkriterier i förfrågningsunderlaget. Såväl tilldelningskriterier som underkriterier ska som huvudregel viktas och vikten anges i förfrågningsunderlaget.

Av förfrågningsunderlaget framgår att SFAB avser anta det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga ska den upphandlande myndigheten ta hänsyn till tilldelningskriterier, såsom exempelvis leverans- eller genomförandetid och kvalitet. Av nu aktuellt förfrågningsunderlag framgår att SFAB som urvalskriterium angett att anbudsgivare ska ha ett kvalitetssäkrings-

stem som motsvarar ISO 9001 och ett miljöledningssystem som motsvarar ISO 14001. Som tilldelningskriterium har kvalitet/miljö angetts där kvalitetssäkring har fastställts ge en vikt av 10 procent vid utvärderingen. SFAB har vidare, i *Mall för anbudsutvärdering – kvalitet*, närmare angett kriterium för tilldelning, d.v.s. certifiering enligt ISO 9001 och 14001, samt viktning av detsamma. Därav följer att maxpoäng tilldelas anbudsgivare som är certifierade enligt ISO 9001 och 14001 samt presenterar översiktliga planer alternativt relevanta planer från referensprojekt, varefter poäng tilldelas i fallande grad med beaktande av anbudsgivarnas certifiering, egna system och planer från referensprojekt. Av utredningen i målet framgår att aktuellt kriterium anger en resurs som anbudsgivaren enligt upphandlande myndighet bör förfoga över för att ett gott utförande av föreliggande entreprenad ska säkerställas. Kriteriet avser därmed anbudsgivarnas förmåga att utföra projektet och syftar inte till att fastställa det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Kriteriet kan därmed inte utgöra kriterium för tilldelning enligt bestämmelserna därom i LOU. Med hänsyn härtill har upphandlingens genomförande stridit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU. Peab har härigenom kunnat komma att lida skada. Ansökan ska därmed bifallas och upphandlingen göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D LOU)

Bo Johansson
Föredragande har varit Cristina Pérez

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1D LOU